

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **I. M.**, zast. JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Oveňecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 9. 2018, č. j. OAM-612/ZA-ZA11-P06-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 4. 2019, č. j. 53 Az 2/2018 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Žalovaný jím rozhodl, že se stěžovateli neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu z důvodu obavy z nástupu do armády, který je však v rozporu s jeho přesvědčením. Za částečné důvody uvedl i negativní ekonomické dopady, kterým jsou občané Ukrajiny po návratu z bojů obvykle vystaveni, a přání žít a pracovat v ČR.

[3] Krajský soud ve svém rozhodnutí přisvědčil závěrům žalovaného, že v případě stěžovatele nebyly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona o azylu, ani pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a a § 14b téhož zákona. Námitku stěžovatele, že rozhodnutí žalovaného je nezákonné a nepřezkoumatelné, shledal obecnou a v tomto smyslu napadené rozhodnutí přezkoumal. Nenaznal žádnou takovou vytykanou vadu rozhodnutí žalovaného. Jeho odůvodnění považuje za dostatečné, srozumitelné,

prosté logických excesů a dostatečně vysvětlující závěry o neudělení mezinárodní ochrany, a to i ve vztahu k námitce nesprávně zjištěného skutkového stavu s ohledem na poměry v zemi původu. Krajský soud konstatoval, že ze spisového materiálu je zřejmé, že žalovaný vycházel z aktuálních informací o zemi původu (z roku 2018). Navíc stěžovatel napadl i neaktuálnost podkladů pouze v rovině obecného nesouhlasu, aniž by konkretizoval, v čem jejich neaktuálnost spatřuje.

[4] Krajský soud se zcela ztotožnil se závěrem žalovaného, že stěžovatel nepředestřel žádné azylově relevantní důvody. Tyto důvody neprokázal ani listinný důkaz předložený krajskému soudu v rámci doplnění žaloby a přeložený při ústním jednání tlumočníci. Jednalo se o předložené noviny a v nich uvedený jmenný seznam ukrajinských občanů, na základě něhož stěžovatel dokládal svou brannou povinnost. Krajský soud však zjistil, že se nejedná o povolávací rozkaz, ale o seznam osob, které jsou vyzývány, aby se dostavily na vojenskou správu s patřičnými doklady pro upřesnění osobních údajů. Navíc nebylo možné v seznamu stěžovatele jednoznačně identifikovat především z důvodu absence celého data narození. Tvrzenou povinnost stěžovatele nastoupit na vojenskou službu krajský soud zpochybnil rovněž s ohledem na Výnos prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016. Navíc se ztotožnil se závěrem žalovaného, že samotná obava z nástupu do armády nemůže jako azylově relevantní důvod obstát.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Naplnění podmínky přijatelnosti spatřuje v přesahu vlastního zájmu v otázce přisuzování významu dokumentů spojených s brannou povinností a nutností podstoupit následně vojenskou službu. Dle stěžovatele krajský soud pochybil, když při ústním jednání bez důkladnějšího zkoumání odmítl stěžovatelem předloženou listinu, u níž byl navíc proveden jen ústní překlad tlumočníci bez vyznačení tlumočnické doložky stvrzující soulad mezi českým překladem a originálním zněním listiny. Rovněž pochybil, když nevěnoval pozornost stěžovatelem uváděnému druhému povolávacímu rozkazu, jakož i v případě opomenutí vyjádření se k námitce, že podle bodu 170 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky je možné uznat za jediný důvod pro nárok na právní postavení uprchlíka vyžadovanou nutnost účasti na operacích, které jsou v rozporu se skutečným politickým, náboženským a morálním přesvědčením žadatele.

[6] Dále namítá, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili obavy stěžovatele s ohledem na otázku jeho příslušnosti k sociální skupině branců. Došli tak k nesprávnému závěru, že v případě stěžovatele nebyl naplněn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Stěžovateli však jako příslušníku této sociální skupiny hrozí v zemi původu nebezpečí vážné újmy ze strany opozičních vojenských sil a jednotek separatistů. Na podporu své argumentace příslušnosti k určité sociální skupině odkázal na příručku UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, a na čl. 9 a 10 kvalifikační směrnice. Dle stěžovatele navíc došlo k úplnému opomenutí odkazu na druhý povolávací rozkaz, jakož i vypořádání se se stěžovatelovým odporem k zapojení se do ozbrojeného konfliktu. V této souvislosti upozorňuje na riziko trestního stíhání v

pokračování

důsledku vyhýbání se branné povinnosti s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, sp. zn. 6 Azs 267/2015, a ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44. Pro tyto důvody navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že má za to, že věc posoudil skutkově i právně správně. Ve vyjádření se odkazuje na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Konkrétně konstatuje, že odmítání nástupu vojenské služby není obecně důvodem k udělení mezinárodní ochrany, a to ani tehdy, pokud by byl výkon vojenské služby spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Podotkl, že azyl je institutem zcela výjimečným a legalizaci pobytu nelze považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Kasační stížnost navrhuje zamítnout.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti kterému je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 s. ř. s.)

[9] Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí mezinárodní ochrany, v souladu s § 104a s. ř. s. se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, odmítl by ji jako nepřijatelnou. Pro vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ vyložil.

[10] Nejvyšší správní soud v projednávané věci přesah vlastních zájmů stěžovatele v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu neshledal. Stěžovatel v rámci svých tvrzení nepředestřel žádnou otázku, která by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů, k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyjádřit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku nenalezl ani z úřední povinnosti z obsahu spisů. Nepřisvědčil ani názoru stěžovatele, který přesah vlastních zájmů shledává v zásadním pochybení krajského soudu a žalovaného při zjišťování skutkového stavu věci a hodnocení důkazů. Nejvyšší správní soud má za to, že krajský soud se zcela dostatečným způsobem vypořádal i s důkazem předloženým v doplnění k žalobě a přezkoumaným v rámci ústního jednání dne 24. 4. 2019, kterého se stěžovatel nezúčastnil. Krajský soud nechal důkaz přeložit řádně ustanovenou tlumočnicí, její překlad předložené listiny (novin) řádně zaprotokoloval a při svých úvahách a odůvodnění rozhodnutí z jeho obsahu správně vycházel. Nejvyšší správní soud konstatuje, že na tomto postupu neshledal žádné pochybení, které by snad mělo založit vadu řízení, která by mohla mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele, potažmo na připuštění kasační stížnosti k meritornímu přezkumu z důvodu její přijatelnosti. Krajský soud ve věci postupoval zcela v souladu se zákonem, otázkou udělení azylu se podrobně a přezkoumatelným způsobem zabýval a posoudil ji v souladu s právními předpisy i dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu a své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem zdůvodnil. Samotný nesouhlas se závěry krajského soudu přijatelnost kasační stížnosti nezakládá.

[11] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí podrobně věcně zabýval.

[12] Stěžovatel podává kasační stížnost mimo jiné i z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval touto námitkou nepřezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Je tomu tak proto, že vlastní přezkum rozhodnutí krajského soudu je možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Tedy, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Veškerá výše uvedená kritéria napadený rozsudek splňuje. Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami s ohledem na jejich obsah zcela dostatečně a je beze sporu zřejmé, proč rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. Naopak vzhledem ke konkrétní argumentaci stěžovatele uplatněné v kasační stížnosti týkající se již posouzení právní otázky azylově relevantních důvodů je doložena skutečnost, že rozhodnutí krajského soudu kritéria přezkoumatelnosti splňuje. Nelze přisvědčit ani námitce, že krajský soud se opomenul vypořádat s námitkou týkající se odkazu na bod 170 Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka vydané Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, či námitkou týkající se druhého povolávacího rozkazu, neboť tyto námitky v žalobě vůbec obsaženy nejsou. Nelze tedy krajskému soudu jejich nevypořádání jakokoli vytknout.

[13] K dalším námitkám Nejvyšší správní soud z obsahu správního a soudního spisu zjistil, že stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu dne 13. 7. 2018 po asi 6 měsících pobytu v ČR, a to bezprostředně v návaznosti na vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, kdy mu reálně hrozilo vycestování z ČR. V případě stěžovatele se jedná již o druhé správní rozhodnutí o vyhoštění týkající se jeho neoprávněného pobytu v ČR. Ve své žádosti jako důvod pro udělení mezinárodní ochrany uvedl strach z odvodu do armády a nutnosti bojovat ve válce, ač se války účastnit nechce. Uvědomuje si, že tato skutečnost sama o sobě nezakládá důvod pro udělení mezinárodní ochrany, má však za to, že jeho situace svou závažností odůvodňuje udělení mezinárodní ochrany. Podotkl, že ukrajinská vláda se po návratu z bojů o své občany dostatečně nestará a neposkytuje jim žádnou sociální podporu, aby se mohli znovu začlenit do života. V ČR se mu líbí, chtěl by zde žít, pracovat a cestovat. Jiné problémy v zemi původu nikdy neměl. Před odchodem ze země původu nežil ani přímo v oblasti probíhajících bojů. Situaci v oblasti, kde žil, hodnotí jako středně bezpečnou. Má manželku a dvě zletilé děti, přičemž manželka zůstala s dcerou v zemi původu, syn pracoval při studiu v době prázdnin v ČR.

[14] Na základě skutkového stavu vyplývajícího ze spisového materiálu se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem žalovaného a krajského soudu, že stěžovateli nesvědčí žádné relevantní důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Problematikou služby v armádě se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval, např. v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49, či v rozsudku ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, a dospěl k závěru, že samotné odmítání této služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní důvod. I sám stěžovatel uznal, že samotná skutečnost hrozby odvodu do armády není sama o sobě důvodem pro

pokračování

udělení mezinárodní ochrany. Uvedl však, že jeho situace je natolik závažná, že udělení mezinárodní ochrany odůvodňuje. Závažnost své situace však konkrétně neozřejmil a z informací ze správního spisu žádné takové neplynou. Žalovaný i krajský soud tak skutečnost možné hrozby odvodu do vojenské služby v případě stěžovatele zcela správně vyhodnotili za azylově bezvýznamnou.

[15] Žádný jiný azylově relevantní důvod v rámci správního řízení stěžovatel neuvedl, přičemž zmiňované ekonomické důvody jsou pro posouzení otázky mezinárodní ochrany irelevantní (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43). Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že s ohledem na okolnosti podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a tvrzeným důvodům, povětšinou zcela obecného charakteru, bez prokázání jakékoli azylově relevantní hrozby pronásledování či újmy na životě, zdraví nebo důstojnosti stěžovatele, lze poukázat na účelovost předmětné žádosti, jejímž cílem bylo získání legalizace pobytu. Žádost o udělení mezinárodní ochrany však není primárním prostředkem legalizace pobytu cizince na území ČR (k tomu např. rozsudek ze dne 30. 6. 2004, č. j. 7 Azs 138/2004 - 44), naopak je institutem výjimečným, jak již mnohokrát Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích konstatoval (např. v rozsudku ze dne 31. 1. 2006, č. j. 5 Azs 298/2005 - 53). Poskytnutí mezinárodní ochrany je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území ČR a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu, které jsou upraveny v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. O získání těchto forem pobytů se stěžovatel dosud nepokusil.

[16] Kasační námitkou týkající se nesprávného posouzení naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu s ohledem na příslušnost stěžovatele k určité sociální skupině „branců“, se Nejvyšší správní soud nezabýval z důvodu její nepřipustnosti. Stěžovatel ji totiž uplatnil poprvé až v řízení před tímto soudem, ač mohla být uplatněna již v řízení o správní žalobě (§ 104 odst. 4 s. ř. s.) – k tomu rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006 - 155, č. 1743/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, č. 419/2004 Sb. NSS. Stěžovatel v rámci námítky neuvedl žádné okolnosti, které mu zabránily uplatnit jím tvrzený důvod nezákonnosti již v řízení před krajským soudem, a nenamítá ani existenci zásadního a překvapivého obratu ustálené soudní judikatury.

[17] Totéž se týká namítaného pochybení krajského soudu, který se dle stěžovatele nevyjádřil k druhému povolávacímu rozkazu. Nejvyšší správní soud neshledal, že by bylo na toto pochybení v rámci žaloby jakkoli upozorněno a ani nenaznal, že by jeho existenci stěžovatel jako důkaz předkládal a byla snad v rámci správního řízení nezákonně opomenuta, k čemuž by byl povinen ex offio přihlédnout.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. července 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu